

Cla, zbrojení a Green Deal

4.4.2025 - | Česká strana sociálně demokratická

Martin Fassmann (ekonom ČMKOS) na nedávné programové konferenci SOCDEM predikoval dopady zavedení amerických cel na českou ekonomiku ve výši cca jednoho procenta HDP. Tedy pokud vláda predikovala ekonomický růst na mizerné úrovni cca 2%, po rozpoutání celní války Trumpem lze prakticky očekávat hospodářskou stagnaci. Do toho zaznamenáváme, že současnou nejvyšší prioritou EU se stává bezpečnost, na kterou chce dát Brusel 20 bilionů korun, což v přepočtu představuje zvýšení tlaku na českou ekonomiku minimálně o další 1 % HDP. Česká politická garnitura včele s ODS vidí řešení v omezení Green Dealu, který pro srovnání na dodatečných investicích představuje zhruba 1,5 HDP.

České zatracování Zelené dohody je ale pouze populistickou předvolební rétorikou, když si její protagonisté musí být vědomi, že většina evropských států rozhodně z již sválených opatření ustoupit nehodlá. Například proč by Dánsko rušilo zavedení systému emisních povolenek EU ETS 2 na benzín a naftu, když již řadu let podporuje přechod na bezemisní dopravu a dnes prakticky auto na spalovací motor v Dánsku nenajdete. V nedávných volbách do Evropského parlamentu posílily Skandinávské zelené strany. Ani od nich nelze očekávat, že budou souhlasit s omezením Green Dealu. To sice nevylučuje jisté dílčí úpravy, čehož jsme byli svědky např. v oblasti automobilu, nelze však (pokud nechceme rozpad EU) reálně uvažovat o vystoupení ze Zelené dohody.

Přitom jaké jsou užité hodnoty cel, zbrojení a opatření Green dealu? Dle prohlášení řady ekonomů cla dlouhodobě nemohou přispět k prosperitě ani v zemi, která je zavedla. Zbrojení je objektivně nejvíce myslitelným způsobem mrhání vzácnými zdroji, čímž nijak nezpochybňují nezbytnost zajistit obranyschopnost EU. Zelená dohoda má naopak vést k cirkulární a udržitelné ekonomice. Jak se tato transformace hospodářství daří, je už další věc. EU rozhodně musí přidat k posílení konkurenceschopnosti vlastního průmyslu, tak aby nerostla závislost EU především na Číně, která produkuje 85% všech solárních panelů, více než polovinu elektromobilů a největší množství baterií do elektromobilů.

Jaká je úloha Sociální demokracie v této dynamické době? Rozhodně nesmí opouštět svůj již 30 let realizovaný program založený na strategii udržitelného rozvoje. Především musí bránit jeho sociální pilíř. Ataky na sociální stát stavěné pravicovými stranami do pozice „zbraně nebo důchody“, rozhodně odmítáme. Jak bylo shora řečeno, pokud nechceme vystoupit z EU (což nechceme), nemůžeme si dovolit odmítnout ani Zelenou dohodu. Naopak jsme jedinou stranou, která prosazuje zavedení klimatické dividendy podle vzoru Rakouska za účelem neutralizace ekonomických dopadů EU ETS 2 na nízkopříjmové a středněpříjmové vrstvy obyvatel. V souladu s všemi uvedenými zájmy je jedinou možnou odpovědí na Trampovy cla zavedení přeshraničního uhlíkového cla (tzv. CBAM - Carbon Border Adjustment Mechanisms) pro všechny země, které neomezují znečištění skleníkovými plyny v souladu s klimatickými závazky plynoucími zejména z Pařížské dohody, od níž USA odstoupilo. To je sociálně demokratická reakce na současnou situaci.

<https://socdem.cz/akt-aktuality/clo-zbrojeni-a-green-deal>